

3.3.3. PRIRODNI TURISTIČKI RESURS

Petrinjsko je područje izuzetno bogato prirodnim i turistički zanimljivih atrakcija, ali su ona tijekom rata i okupacije teško ekološki stradale. Uništeno je i zapušteno sve, od šuma na obroncima Zrinske i Petrove gore do Hrastovičkih vinograda i voćnjaka, toka Petrinjčice i Kupe, gdje i danas postoje minska polja, još neobilježene masovne grobnice stradalih hrvatskih domoljuba. Državnom potporom poslije rata krenulo se u obnovu i izgradnju. Jedan od najvećih zagađivača bio je Gavrilović, odnosno njegova klaonica, a tek prelaskom tvornice u privatne ruke (1995. godine) počelo se i to rješavati prema svjetskim standardima očuvanja okoliša. Također, Petrinja će morati postaviti nove, veće kolektore za pročišćavanje otpadnih voda te riješiti problem postojeće kanalizacijske mreže oko nasipa Petrinjčice. Konačno, jedan od najvećih ekoloških problema zapravo je prijedlog Vlade o smještanju nuklearnoga otpada na području Županiju te predstoji borba da se od toga odustane.

Glede razvoja petrinjskoga turizma na temelju valorizacije prirodnih resursa, pozornost valja obratiti na potencijale: zemljopisni položaj na ušću dviju rijeka, ekološki očuvano tlo i relativno čisto okoliš, raznolikost reljefa i povoljni klimatski uvjeti, bogatstvo biljnoga i životinjskoga svijeta, šumska bogatstva (posebice lipa, bukva i kesten), bogatstvo flore i faune te ljepote porječja Kupe, Petrinjčice i Sunje, bogatstvo krajobraza Zrinske i Hrastovičke gore, prirodne ljepote potoka Utinje i Bačuge, bogatstvo planinskih izvora na Hrastovičkoj gori, prirodna i ekološka bogatstva povijesne Šamarice, petrinjske šilje i pećine (posebice špilja Šušnjara), prirodne ljepote Kotar šume i njezine okolice, prirodne ljepote Popove šume i vrela Jelen, podzemne termalne vode (lokalitet kod Budičine) i slično. Glede toga, program zaštite i turističke valorizacije petrinjskih prirodnih ljepota, među inim, morao bi sadržavati sljedeće aktivnosti:

- Cijelo područje Zrinske gore proglasiti zaštićenim krajobrazom;
- Istražiti i prezentirati biološku raznolikost flore i faune Zrinske gore;
- Urediti više planinarsko-edukacijske staze na Zrinskoj gori;
- Područje Petrinjčice proglasiti ihtiološkim rezervatom;
- Urediti i označiti izvore pitke vode na području Grada Petrinje;
- Započeti istraživanja okamine i fosile Panonskoga mora;
- Započeti istraživanja termalnih voda na području Grada Petrinje;
- Razvijati različite oblike planinarskoga te športsko-rekreacijskoga turizma;
- Razvijati ekološko poljodjelstvo (posebice, voćarstvo i vinogradarstvo), zatim pčelarstvo i kestenjarstvo te proizvodnju zdrave hrane, s posebnim naglaskom na proizvode s izvornom zemljopisnim podrijetlom i slično.
- Izgraditi planinarski dom i vidikovac na obroncima Zrinske gore
- Izraditi kartu starih utvrda, gradina, kula, gradova na području Banovine te osmisliti programe njihove zaštite i turističke valorizacije.

3.3.3.1. HRASTOVIČKA GORA

Hrastovička je gora sjeverozapadni izdanak Zrinske gore od koje je oštro odsječena dolinom rječice Petrinjčice. Zrinska je gora brjegovito područje između rijeke Kupe, Save, Une, Gline i Glinice (nazvano po staromu gradu Zrinu) s više relativno zasebnih cjelina (Zrinska gora ili Šamarica, Trgovska gora ili Bužimska i Hrastovička gora), a sve one nose pečat povijesnoga djelovanja obitelji Zrinskih, pa ih skupno treba zvati Zrinske gore ili Zrinsko gorje. Hrastovička se gora proteže od sjeverozapada prema jugoistoku, od rijeke Kupe ispod ušća Gline do potoka Sunje. Prirodni su prolazi doline potoka i rječica Sanje, Utinje, Petrinjčice, Blinje i Sunje.

Preko dva važnija sedla izgrađene su ceste: jedna preko Banskoga sedla kod Župića (na tomu je sedlu podignut Banov kamen, spomenik banu Josipu Jelačiću koji je 1846. godine dao izgraditi i proširiti cestu Petrinja – Glina). Uspon na vrh Hrastovičke gore vodi iz središta Hrastovice, od crkve Svetoga Bartola (10 minuta do posljednje kuće ispod kamenoloma), zatim lijevom stranom strme jaruge kroz kestenovu šumu (30 minuta do hrpta) te njime još nekoliko minuta na vrh Cepeliš (narodno mu je ime Piramida), a silazak je moguć i s druge strane, odakle puca vidik na staru grad-inu Čuntić koja strši iz šume. Iz središta Hrastovice na Goru se može uspeti i s nje sići preko tzv. Filjakova vrela. Glede prirodnih turističkih resursa na području Grada Petrinje, prvotno valja istaknuti i turistički valorizirati raskošne potencijale Hrastovičke gore.³³

Kao što rekosmo, to je najviši dio obronaka Zrinske gore, što se prostire pa području sa sjeveru omeđenim rijekom Kupom (od ušća Utinje, nizvodno do ušća Petrinjčice), s istoka je potokom Utinjom, sa zapada Petrinjčicom te cestama koje povezuju sela Cepeliš i Hrastovicu te Gornju Bačugu i Pecki (s juga). Na vojnim se kartama obično označava kao Vučjak ili Vučnjak, a između mnoštva manjih vrhova najviši je Cepeliš ili Piramida (415 metar nadmorske visine). Da ne bi bilo zabune, Piramidom se naziva i najviši vrh Zrinske gore (616 metara), a Cepeliš je i ime sela na sjevernim obroncima Gore (od sela Križa prema selu Hrastovici). Iako skromna prostranstva, Hrastovička gora imponira raznolikošću prirodnih bogatstava. S dvije strane oplakuju je čiste vode rječica Petrinjčice i Utinje, a na njezinim padinama su ostaci zidina Stare Hrastovice te planinske livade s prekrasnim otvorenim vidicima.

Stanište je brojne divljač, dok bukova i kestenova šuma prekriva gotovo cijelo područje i spušta se sve do rubova rječica i naselja, što posjetiteljima ljeti pruža ugodnu hladovinu, a ujesen obilje kestenovih plodova. Strme šumovite padine bogate su brojnim malim izvorima. Nekada je ispod samoga vrh (na visini od 380 metara) bilo jezero kojega danas nema, a da nije bilo poslijeratne velike sječe šume (navodno, zbog kestenove bolesti), moglo bi se reći da je priroda gotovo netaknuta. U unutrašnjost Hrastovičke gore prema vrhu vodi samo jedna bolja šumska makadamska cesta, a osim gdjekeje nadstrešnice ili lovačke čeke jedva da se nađe trag ljudskih ruku. Jedino na vrhu strši 17 metarska zidana geodetska

³³ Za uobličavanje teksta o Hrastovičkoj gori, među inim izvorima, ponajviše su korišteni podaci iz nepublicirana teksta Marka Kovačevića: Planinarski aspekti uređenja i zaštite Hrastovičke gore kao planinarskoga i turističko-rekreacijskoga područja Petrinje, Petrinja, prosinac 2006.

piramida i odašiljač Petrinjskoga radija, a plato (okretište) ispod vrha danas nagrđuje sanduk kamionske hladnjače koji je pred rat bio sklonište.

Hrastovička gora prometno je pristupačna, i to državnim cestama D30 (Zagreb – Velika Gorica – Petrinja) te D37 (Sisak – Petrinja – Glina). S glavnih cesta lokalnim se cestama na više načina može stići do samoga podnožja sa sve četiri strane (do sela Cepeliš, do sela Hrastovica, do sela Gornja Bačuga te do doline Utinje). Od ovih točaka, prema vrhu vode markirani planinarski putovi i staze, a i iz doline Utinje odvaja se gotovo 4 kilometra duga šumska cesta koja završava okretištem na zaravni ispod samoga vrha (do vrha vodi 300 metara strme i loše šumske ceste, markirane kao planinarski put). Apstrahirajući gospodarske aktivnosti koje se odvijaju u naseljima, na području Hrastovičke gore uglavnom je nazočno gospodarenje šumama (Hrvatske šume d.o.o.), lovno gospodarstvo (lovačke udruge) te zahvati pitke vode (mjesne zajednice i komunalno poduzeće). Sakupljanje šumskih plodova, uglavnom pitoma kestena, ne može se promatrati kao organizirana gospodarska djelatnost, dok ugostiteljsko-turističke djelatnosti uopće nema.

IZVORI (VRELA). Gorski su izvori važan čimbenik prirodnoga sustavu, a svojim žuborenjem daju živost gorskoj prirodi te ljudima relaksaciju i osvježenje (posebice zato što je voda bogata mineralima). Svjesni vrijednosti gorskih vrela, već prije Drugoga svjetskoga rata, planinari su sustavno kaptirali, uređivali i održavali više vrela na Hrastovičkoj gori, i to dva Filjakova vrela u Jendeku koja su zbog klizanja terena sada zarušena, aktivno vrelo na ulazu u Jendek te Zrinsko vrelo kod crkvice Svetoga Duha koje je nedavno obnavljano. Snažnija su vrela Bartolovac i gornje (drugo) vrelo u Hrastovici, vrela u dolini Utinje, u Bjelovcu, Fratarsko vrelo ispod Kloštra, Banovo vrelo na početku Tješnjaka, Oblakovića vrelo u Gornjoj Bačugi i tako dalje. Za cjelovit popis i opis svih vrela Hrastovičke gore valja poduzeti sustavno istraživanje. Planinari su uređivali i vrela koja nisu na užemu području Hrastovičke gore: Jelen (u Popovoj šumi) te Potočani (kod Bratovštine, danas Nove bolnice, uz cestu prema Cepelišu koje je pred rat presušilo).

PLANINARSTVO. Planinarski pohodi Hrastovičkoj gori seže još u 19. stoljeće, a tadašnje Pecko jezero 1876. godine posjetio je prirodoslovac, planinar i publicist Dragutin Hirc, što je i opisao u svojim putopisima objavljenim 1891. godine. Nekada poznato, posjećivano i opjevano Pecko jezero ne samo da više ne postoji, nego je teško i prepoznati mjesto gdje je nekada bilo. Nekadašnja uvala koju su ispunjavale jezerske vode, kao i cijela obala – tada livada, sada su obrasle šumom. Ni tu se ne može nešto više učiniti, osim označiti jezersko područje i postaviti pano s povijesnim podacima i sažecima legendi vezanih uz jezero.

Organizirano planinarstvo u Petrinji počinje 1922. godine osnivanjem podružnice Hrvatskoga planinarskoga društva Zrin čiji članovi, osim izleta, počinju uređivati Hrastovičku goru (prvotno uređuju i markiraju staze s više strana do vrha). Već 1926. godine na vrhu su podigli vidikovac ili piramidu (1933. povisili su je na 15 metara), 1930. sagradili su mali paviljon kod vrela na Utinji, 1939. izgradili su, a do 1940. i proširili planinarsku kuću, 1933. uredili su vrela kod Svetoga Duha, 1939. obnovili Banov kamen u Župiću te 1940. godine uredili Filjakova vrela u tjesnacu na Josinoj stazi.

Godine 1941. godine uredili su vrelo Potočani i zasadili drveće uz put prema Popovoj šumi, postavili betonske klupe u njoj te uredili kupalište na Kupi sa 16 kabina, 1942. izdali su Filjakov Zbornik za povijest i obnovu zavičaja, organizirali brojne priredbe i balove za građane, na Hrastovičku goru na tada postojeće Pecko jezero doveli su 1800 petrinjske građane te posjetitelja iz cijele zemlje i inozemstva. Tijekom Drugoga svjetskoga rata dom i piramida su uništeni, Pecko jezero nestalo, a vrela zapuštena. Početkom 60-ih godina prošloga stoljeća na vrhu je sazidana geodetska triangulacijska piramida visine 17 metara, a oko nje drveni vidikovac s ugrađenim ljestvama i ograđenom platformom za razgledavanje okoliša. Potkraj 80-ih godina zbog dotrajalosti vidikovac više nije bio za uporabu te je započela akcija za izgradnju novoga metalnoga vidikovca, što zbog rata nije učinjeno. Zajedno sa sisačkim planinarima, 1989. godine sagrađeno je malo drveno sklonište na vrhu pokraj piramide, koje je u Domovinskom ratu nestalo zajedno s drvenim vidikovcem. Izrađen je na vrhu pod sjenovitom krošnjom drveni stol s klupama, a klupa za odmor postavljena je i uz stazu od Hrastovice prema vrhu (kraj vodovoda).

STAZE I PUTOVI. Na vrhu Hrastovičke gore nema više ni planinarske kuće ni piramide-vidikovca, Pecko je jezero presušilo, tako da nije lako utvrditi čak ni njegovu lokaciju. Nema ni paviljona u dolini pored Utinje, Filjakova vrela su zarušena, Zrinovo vrelo kod Svetoga Duha zapušteno je, ostaci kula i zidina Stare Hrastovice, uključujući i crkvicu Svetoga Duha te grad-inu Pecki, obrasli su, tako da se jedva i vide, nema drvena skloništa pokraj piramide, nema gomile cigle, crijepa i masivne drvene građe pripremljenih za gradnju doma, stol i klupe su u raspadanju i vape za obnovom itd. Ipak, zahvaljujući entuzijazmu planinara, napravljeno je više planinarskih staza i održavana usputna vrela, sve ono što se moglo napraviti bez većih sredstava. Iako je pješački pristup vrhu najlakši i najbrži s juga, najčešće su korišteni putovi iz Petrinje (otkuda dolazi apsolutno najviše planinara), a zatim iz Hrastovice (za one koji žele izbjeći pješaćenje dionicom Petrinja – Cepeliš). Inače, do vrha Hrastovičke gore sigurno vodi više markiranih planinarskih staza i putova, i to:

1. Sjeverna markirana planinarska prilazna staza od Petrinje do Cepeliša
2. Sjeverna markirana planinarska staza od Cepeliša do Piramide (vrha)
3. Istočna markirana planinarska staza od Hrastovice do Piramide (vrha)
4. Vezna markirana planinarska staza od Hrastovice preko Svetoga Duha
5. Južni markirani planinarski put od Gornje Bačuge do Piramide (vrha)
6. Pristupni nemarkirani put do stare gradine Pecki

PLANINARSKO UREĐENJE. Planinarsko uređenje Gore za ugodno i sigurno planinarenje složena je zadaća koja zahtijeva sustavan pristup, jer sama izgradnja planinarskoga doma nije najvažnija za privlačenje velika broja posjetitelja. Važno je kvalitetno urediti i opremiti pristupne putove i usputne prirodne atrakcije i kulturno-povijesne lokalitete, ponuditi primjerene smještajne i ugostiteljske usluge te sve to marketinški obraditi i tako privući dostatan broj potencijalnih posjetiteljima s ciljnih emitivnih tržišta. Promatrano iz turističkoga kuta, sustavno uređenje Gore pretpostavlja sljedeće aktivnosti:

A. UREĐENJE STAZA. Te aktivnosti prvotno uključuju: 1. Izbor između postojećih markiranih staza onih koje imaju uvjeta za potpuno uređenje i prijavu Komisiji za planinarske putove Hrvatskoga planinarskog saveza; 2. Trasiranje novih markiranih staza, uključivo i novih dionica na postojećim putovima te pristupnih staza; 3. kartiranje, čišćenje staza od vegetacije i odrona, uređenje i osiguranje kritičnijih mjesta, markiranje s numeriranjem u oba smjera, postavljanje obavijesnih ploča i smjerokaza; 4. Na dužim stazama, na mjestima privlačnih vidika, uređenje prikladnih odmorišta s nužnom sadržajima; 5. Uređenje pojedinih dionica u zorno-edukacijske staze glede orografskih, geoloških, mineraloških, pedoloških, hidroloških, povijesnih i sličnih informacija, glede posebnosti ovdašnje flore i faune; 6. U blizini planinarskoga doma uređenje kraćih pješačko-rekreacijskih staza; 7. Na prikladnim mjestima uređenje biciklističkih staza i slično. Također, pod paskom stručnjaka valjalo bi urediti i kaptirati negdašnja Filjakova vrela te ih koristiti za vodoopskrbu planinarskoga doma. Nakon uređenja staza, valja formirati skupinu kvalificiranih markacista koja će kontinuirano skrbiti o markiranju i održavanju planinarskih putova i staza, njihovu čišćenju i obnavljanju objekata na njima.

B. OPREMANJE STAZA. Te aktivnosti uključuju: 1. Postavljanje standardno dizajniranih i dimenzioniranih putokaznih obavijesnih ploča (na početku staze u oba smjera i na značajnijim raskrižjima) o cilju, smjeru kretanja i duljini staze u vremenu hoda; 2. Postavljanje standardno dizajniranih i dimenzioniranih (obavijesnim pločama sadržajno sličnih) putokaza (smjerokaza), za jedan cilj (na raskrižjima putova i staza u kombinaciji s obavijesnim pločama i markacijama na drveću i stijenama), sa ili bez oznake vremenske duljine hoda; 3. Postavljanje ostalih obavijesnih ploče na vrhovima, uz ili na pojedinim objektima ili lokalitetima uz stazu, ploče s ekološkim porukama, upozorenjima i zabranama; 4. Postavljanje panoa, ploča veće površine na građevinske objekte ili na stupove (shema markiranih putova, lokacije objekata, povijesni podaci o objektu ili lokalitetu i slično); 5. Postavljanje kutija ili tuljaka s planinarskim štambiljima, jastučićem i upisnom bilježnicom (na vrhu); 6. Postavljanje pomoćnih sredstva fizičkoga osiguranja staza (užad, sajle, ograde, improvizirane stepenice i slično); 7. Opremanje odmorišta i vidikovaca (stolovi i klupe, posude za smeće i slično).

PLANINARSKE POVEZNICE. Prva faza planinarskoga uređenja obuhvaćala bi samo područje Hrastovičke gore, druga bi faza obuhvatila šire okolno područje, posebice prema jugu u smjeru Zrinske gore, dok bi treća faza zahtijevala proširenje mreže planinarskih staza s Hrastovičke gore na područje od Budičine do Jabukovca. Potonje zato što je ovdašnje uređeno područje maleno i staze relativno kratke te zato što okolno područje ima zanimljivu povijest vezanu za obranu od Turaka, pa bi se taj put moga nazvati Starim gradovima petrinjskoga kraja, a obuhvatio bi gradine Staru Hrastovicu, Klinac grad, Čuntić grad i Pecki grad. Također, projektiran je i put Od stare do nove Petrinje, ali je rat spriječio dalje aktivnosti.

OSTACI PANONSKOGA MORA. Na području Hrastovičke gore (na lokaciji Bijelih stijena), nalazi se otvoreni kop s miocenski fosilima školjaka, puževa i bodljikaša koji bi se mogao pripremiti kao turistička atrakcija, to više što se u neposrednoj blizini nalaze ostaci stare crkve Svetoga Duha i ugostiteljski objekt obitelji Augustinović. Također, paleocenski sedimenti izdvojeni su u području od Međurača te na sjevernoj strani doline Petrinjčice u području sjeveroistočno od

Gornje Bačuge, pa bi se i ta lokacija (usjek željezničke pruge) mogao turistički iskoristiti. Inače, geološka je baština u svijetu visoko valorizirana kroz zaštitu prirode pa bi trebalo započeti ozbiljnija istraživanja takvih lokaliteta i na ovim prostorima.

3.3.3.2. ZRINSKA GORA

Područje je Banovine pretežito brežuljkasto, prosječne visine između 250 i 300 metara nadmorske visine, u kojemu dominira Zrinska gora (s vrhom Piramidom na 616 metara), paleozojsko-tercijarne masiv presijecan riječnim dolinama. Zahvaljujući vodnomu i šumskom bogatstvu već u srednjemu vijeku područje je bilo dobro naseljen i gospodarski valorizirano, sa središtima Zrinom i Gvozdanskim. Najznačajniji je vodotok rječica Petrinjčica koja protječe od juga prema sjeveru, dijeleći prostor na istočni i zapadni dio, a smjerom sjever-jug prolazi asfaltna cesta Petrinja – Dvor. Istočno, ispod samoga vrha izvire i rijeka Sunja koja samo dijelom teče područjem Grada Petrinje (do sela Komogovine). Područje je šumovito (zauzima oko 20.000 hektara): na nižim terenima prevladava grab, a na višim ilirska bukova. Na strmim padinama silikate podloge zajednice su bukovih, hrastovih i kestenovih šuma. Na terenima blažega reljefa nalazimo mješovite bukovo-grabove, bukovo-hrastove-kestenove i slične šumske zajednice. Na području Zrinske gore nalazimo šumske zajednice hrasta kitnjaka i lužnjaka, običnoga graba, pitoma kestena, bukove, topole i vrbe³⁴.

EUROPSKA OAZA. Šume obronaka Zrinske gore spuštaju se do samoga grada, pa su omiljena izletišta (zapravo, i sama se Hrastovička gora nalazi na obroncima Zrinske gore). Uređena je tzv. petrinjska šetnica koja prolazi i kroz šumsko područje te planinarska staza koja ide od budućega planinarskoga doma na Piramidi, da bi se postepeno spuštala preko Gornje Bačuge do Zelene doline uz rječicu Petrinjčicu. Put vodi kroz prekrasne krajobraze, gdje se izmjenjuju šume i brdske livade, slapovi i mala jezercu pritoka Petrinjčice, s ponekom špiljom, mnoštvom šumskih proplanaka s kojih se širi miris ciklama, božura i drugoga šumskoga cvijeća. Uski tjesnaci i prolazi izlaze na vidikovce s kojih puca pogled na stare gradine, utvrde i crkvene zvonike. Zahvaljujući gradnji auto-cesta Zagreb – Sisak – Petrinja, zapravo, u blizini Zagreba i velikih europskih gradova nalazi se neprocjenjivo prirodno bogatstvo koje se može primjereno urediti, opremiti i profitabilno turistički valorizirati.

ŠUMSKI PLODOVI. Klima je umjereno topla i kišna, s toplim ljetima, bez izrazito suhoga razdoblja (razdoblja oborina su u kasno proljeće i u kasnu jesen). Najviše su temperature ljeti, ali zbog šumovitosti nema izrazitih žega. Razdoblje 127 dana srednje dnevne temperature iznad 15°C karakteristično za ljeto, a proljeće i jesen, također, imaju ugodnu klimu. Nema jakih vjetrova, a relativna vlažnost varira od 50% do 70%, ovisno od udaljenosti šume. Zima obiluje snijegom, pa bi se okolni tereni mogli koristiti za zimski turizam. Šume Zrinske gore obiluju šumskim plodovima (pitomi kesten, lješnjak, šipak, jagode, kupine, gljive i drugi) koji se mogu organizirano sakupljati, a mogu biti i dio turističke ponude, kao i berba ljekovitoga i jestiva šumskoga bilje.

³⁴ Za ovaj dio pretežito smo koristili još nepubliciran tekst Mate Bučara: Smjernice za izradu programa zaštite Zrinske gore i turističke ponude Grada Petrinje (nepublicirani tekst), Petrinja 2006.

ODGOVORNO ŠUMARSTVO. Hrvatska je rijetka europska zemlja koja ima sačuvane mješovite autohtone šume, jer su drugdje one posječene i zamijenjene jednovrsnim šumama koje prije stare i obolijevaju, a u njima obitava manje biljnih i životinjskih vrsta. Naše su šume biološki izrazito raznolike, prave riznice živoga svijeta i naša prirodna baština koju valja čuvati pravilno valorizirati. Hrvatske šume d.o.o. stekle su FSC certifikat (The Forest Stewardship Council) za gospodarenje šumama, čime se promiče ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gospodarenje šumama, prema tzv Načelima odgovorna šumarstva. U program gospodarenja šumama ovdje su uključene i petrinjske ekološke nevladine udruge.

ZAŠTIĆENA FLORA I FAUNA. Sukladno Zakonu o zaštiti prirode, na području Zrinske gore obitavaju slijedeće zaštićene vrste biljaka i životinja:

- **ZAŠTIĆENE BILJNE VRSTE:** Božičnjak – snježnica, božikovina, crno-crveni kukrijek, drijemovac proljetni, dugolisna čestoslavica, gospina papučica, grimizni kačun, jetrenka, kacigasti kačun, mekolisna veprina, majmunov kačun, močvarni kačun, mali kačun, obični likovac, obični božur, pasji zub, plućna sirištara, prava kockavica, rana ozimica, šumska ciklama – šumska križalina, šumska sirištara, šumska mjehurica, šumarica, zlatan te uskolisna veprina.
- **ZAŠTIĆENE PTICE:** Jastreb, kukavica, sova, leganj, djetlić – žuna, svračak, palčić, muharica, drozd, slavuj, crvenrepka, grmuša, trstenjak, brkata sjenica, dugorepa sjenica, brgljez, puzavac ratkokljuni, puzavac dugokljuni, strnadica, zeba, vrabac, čvorak, golub dupljaš, divlja grlica te vodomar.
- **SISAVCI:** Zrinske su šume utočište grabežljivcima kao što su divlja mačka, lisica, kuna zlatica, lasice i drugi, a od divljači obitavaju jeleni, srne i divlje svinje; zaštićeni su sisavci: bjeloprsi jež, rovka, šišmiš, vjeverica, velika lasica.
- **ZAŠTIĆENI VODOZEMCI:** Mali vodenjak, planinski vodenjak, daždevnjak, smeđa krastača, zelena krastača, crveni mukač, žuti mukač, šumska smeđa žaba, livadna smeđa žaba, zelena žaba, mala zelena žaba i velika zelena žaba.
- **ZAŠTIĆENI GMAZOVI:** Sljepić, livadna gušterica, zelembać, bjelouška, smukulja, bjelica, riđovka i poskok.

3.3.3.3. PETRINJČICA – IHTIOLOŠKI REZERVAT

Rječica Petrinjčica izvire na Zrinskoj gori (560 metara nadmorske visine), a zbog velike razlike između izvora i ušća (na 460 metara) ima snažnu eroziju te usijecanje korita. Duga je 36 kilometara, površina slivnog područja je 150 km² s maksimalnim protokom od 230 m/s. U gornjemu toku prima najviše potočnih pritoka, pa postaje sve bučnija i brža, stvarajući specifičan krajobraz planinske rječice. Taj je dio sliva izrazito šumovit i uglavnom bez naselja, znači i bez značajnih ratarskih i stočarskih djelatnosti i mogućih onečišćenja. Na koti 165 kod naselja Jabukovac, prelazi u srednji tok, kada se susreće s naseljima, željezničkom prugom, cestom koja povezuje Petrinju s Dvorom i Glinom, trasom Jadranskoga naftovoda, šikarama i posjećenim goletima te pašnjacima i oranicama. Usporava tok i prolazi kroz klanac Tješnjak, gdje ponovo poprima prirodni izgled.

U srednjemu dijelu Petrinjčice nalazimo mnoštvo divljih deponija građevinskoga otpada, odbačenih stvari, kućanskih aparata, starih karoserija i slično. Izlaskom iz uske sutjeske kod Hrastovice i Budičine započinje donji tok, gdje slobodno meandrira širokom dolinom plaveći okolna polja. Godine 1912. napravljen je nasip od 1910 metara s pet betonskih kaskada, a šezdesetih godina prošloga stoljeća reguliran je potez od mosta na Petrinjčici do ušća. Petrinjčica i njezino slivno porječje predstavljaju bogat prirodni rezervat s nizom zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta te bogatim tragovima (nalazištima) okamina iz davne prošlosti (mezozoika). Između dvadeset vrsta riba koje su karakteristične za gorske rijeke, u njoj obitava i nekoliko zaštićenih vrsta (svitkovac, potočna mrena, balkanska mrena, veliki vijun, piškur, zlatna nežica, potočna pastrva, ukrajinska potočna paklara, tankorepa krkuš, lipnjen, obični vijun, manjić i glavoč.

Hrvatska ima dostatne količine pitke vode, ali one su različito raspoređene i uporabljive, pa je nužno racionalno gospodarenje i regulacija. Na području Zrinske gore nalaze se brojni prirodni izvori pitke vode koji svjedoče o čistoći i nedevastiranosti prirode. Nekada je te izvore koristilo tamošnje pučanstvo za piće i napajanje stoke, a danas su ponovo sve više u upotrebi zbog kvalitete vode. Neke bi izvore valjalo obnoviti i urediti te ih turistički valorizirati i eksploatirati. U području Čuntića, Klinac grada i Budičine nalaze se ostaci čuvenoga Rimskoga akvadukta koji je pitku vodu iz ovih predjela prenosio do Siska. Prema procjenama geologa i hidrogeografa područje Banovine ubraja se u tri najbogatije hrvatske regije zaliha pitke vode.